

ELÇİN SÜLEYMANOV
Milli Aviasiya Akademisi
Merdekan, Bakü, Azərbaycan
elchin.suleymanov@naa.edu.az

8. SINIF ‘ORTAK TÜRK TARİHİ’ KİTAP KONULARININ İNCELENMESİ-I ÖZET(XÜLASƏ)

Öz: Bu çalışmada Türk dili konuşan ülkeler için hazırlanmış olan 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders kitabının hazırlanması sürecinde eski SSCB’nin sömürge siyasetinin etkisine maruz kalmış ülkelerin ortaokullarında; anlatılan tarih konularının içeriklerinin çelişkili olması ve bu çelişkilerin önlenmeye çalışılması sebebiyle kitabın hazırlık aşamasının uzun sürdüğü literatür değerlendirmelerinden ortaya çıkmaktadır. 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders kitabının hazırlanma sürecinde dil, alfabe ve literatür farkları da göz önünde bulundurulduğunda, bu dersi alan sınıflara yönelik yapılacak olan deneysel ve yarı deneysel modelli çalışmaların güvenilirliğinin sağlanabilmesi için; deney gruplarına yönelik çelişki içermeyen ortak bir kitabın (*doküman*) esas alınarak çalışmaların yürütülmesi gerektiği ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda 8. sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders konularına yakın olabilecek ve ortak doküman konumunda çare olarak Yeni Türkiye Strateji Araştırma Merkezi tarafından hazırlanmış olan VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabının kullanılması durumunun incelenmesi amaç olarak hedeflenmiştir. Nitel araştırma yöntemi, karşılaştırma tekniğiyle beraber kullanılarak 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders konuları ve VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları ciltlere göre karşılaştırılmış, benzerlik oranı tespit edilmiş ve benzer konular listelenmiştir. Çalışma sonucunda 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ dersini alan sınıflara yönelik yapılacak deneysel ve yarı deneysel modelli çalışmaların deney gruplarında VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabındaki konuların birinci el doküman olarak kullanılması lehinde yüzde seksen benzerlik tespit edilmiştir. Ayrıca Türk dili konuşan ülkelerde 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ dersini alan sınıflara yönelik yapılacak ortak deneysel ve yarı deneysel modelli çalışmaların deney gruplarında VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabındaki konuların çelişkisiz, ortak, birinci el doküman olarak da kullanılabilceği sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: VI Ciltlik Ortak Türk Tarihi, 8. sınıf Ortak Türk Tarihi, nitel karşılaştırma yöntemi, konular, benzerlik

Elchin Suleymanov

8TH GRADE 'COMMON TURKISH HISTORY' BOOK ANALYSIS OF TOPICS-I

Abstract

In this study, during the preparation of the 8th Grade 'Common Turkish History' textbook prepared for Turkish speaking countries, in secondary schools of countries that were exposed to the colonial policy of the former USSR; It emerges from the literature reviews that the preparation phase of the book took a long time because the contents of the history topics described are contradictory and these contradictions are tried to be prevented. Considering the language, alphabet and literature differences in the preparation process of the 8th grade 'Common Turkish History' textbook, in order to ensure the reliability of the experimental and quasi-experimental model studies to be conducted for the classes taking this course; It turns out that studies should be carried out on the basis of a common book (*document*) that does not contain contradictions for the experimental groups. In this context, the aim of this study is to examine the use of the VI-Volumes 'Common Turkish History' book prepared by the New Turkey Strategy Research Center as a common document, which can be close to the 8th grade 'Common Turkish History' course/textbook topics.

Using the qualitative research method together with the comparison technique, the 8th grade 'Common Turkish History' course topics and the 'VI Volume Common Turkish History' book topics were compared according to the volumes, the similarity rate was determined and similar topics were listed. As a result of the study, eighty percent similarity was found in favour of using the subjects in the VI-Volumes 'Common Turkish History' book topics as a first hand document in the experimental groups of the experimental and quasi-experimental model studies to be carried out for the 8th grade 'Common Turkish History' course. For doing a research, for both using Turkish speaking countries; It has been concluded that the subjects in the VI-Volume 'Common Turkish History' book can also be used as a non-contradictory, common, first-hand document in the experimental groups of joint experimental and quasi-experimental model studies to be carried out for the classes taking the 8th grade grade 'Common Turkish History' course.

Keywords: *Volume VI Common Turkish History, 8th Grade Common Turkish History, qualitative comparison method, topics, similarity.*

Эльчин Сулейманов

**АНАЛИЗ УЧЕБНИКА "ОБЩАЯ ИСТОРИЯ ТУРЦИИ" ДЛЯ 8-ГО
КЛАССА ПО ТЕМАМ-II**

РЕЗЮМЕ

В этом исследовании, проведенном во время подготовки учебника "Общая история Турции" для 8-го класса, предназначенного для тюркоязычных стран, в средних школах стран, которые подвергались колониальной политике бывшего СССР; Из обзоров литературы следует, что этап подготовки книги занял много времени, поскольку содержание многие из описанных исторических тем противоречивы, и эти противоречия стараются предотвратить. Учитывая различия в языке, алфавите и литературе в процессе подготовки учебника "Общая история Турции" для 8-го класса, чтобы обеспечить надежность экспериментальных и квазиэкспериментальных модельных исследований, которые будут проводиться в классах, изучающих этот курс, получается, что исследования должны проводиться на основе из общей книги (документа), не содержащей противоречий для экспериментальных групп. В этом контексте целью данного исследования является изучение использования шеститомника "Общая турецкая история", подготовленного Исследовательским центром "Новая стратегия Турции", в качестве общего документа, который может быть близок к темам курса/учебника "Общая турецкая история" для 8-го класса. Используя метод качественного исследования в сочетании с методом сравнения, темы курса "Общая история Турции" для 8-го класса и темы учебника "Общая история Турции в VI томе" были сопоставлены в соответствии с объемами, была определена степень сходства и перечислены похожие темы. В результате исследования было установлено восьмидесятипроцентное сходство в пользу использования тем из VI-томного учебника "Общая история Турции" в качестве документа из первых рук в экспериментальных группах экспериментальных и квазиэкспериментальных модельных исследований, которые будут проводиться в 8-м классе по теме "Общая история Турции".- конечно. Для проведения исследования, как с использованием тюркоязычных стран, так и с использованием; Был сделан вывод, что темы из VI-томного учебника "Общая турецкая история" также могут быть использованы в качестве непротиворечивого, общего документа из первых рук в экспериментальных группах совместных экспериментальных и квазиэкспериментальных модельных исследований, которые будут проводиться в 8-м классе. 'Общий курс турецкой истории.

Ключевые слова: VI том общей истории Турции, общая история Турции в 8 классе, метод качественного сравнения, темы, сходство.

Tablo 4

4. Alt Amaca Yönelik Bulgular

8. Sınıf Ortak Türk Tarihi Ders Kitap Konuları	Benzerlik (f)	IV.Cilt Ortak Türk Tarihi Kitap Konuları	Benz erlik (f)
1. Türk xalqlarının dünya tarixində yeri	-	1. Türkiyə Selçukluları.	A
2. Türk dilləri	-	2. Anadolu Beylikləri	-
3. «Türk» adının mənası	-	3. Osmanlı Tarihine Toplu Bir Bakış	B
4. Türk xalqlarının yayıldığı ərazilər	-	4. Memlûkler	C
5. Türk xalqlarının ilk ulu vətəni	-	5. Delhi Türk Sultanlığı	F
6. Türk xalqlarının köçətmə (miqrasiya) səbəbləri və nəticələri	-	6. Ak-Koyunlular/Bayındırlılar	D
7. Mərkəzi Asiyanın ən qədim mədəniyyətləri	-	7. Kara-Koyunlular	- E
8. Prototurk tayfaları	-	8. Safevilər	-
9. Sakların sosial, iqtisadi və mədəni həyatı	-	9. Azərbaycan Türkleri.	-
1. Asiya Hun imperiyası	-	10. Türk Dünyasına Stratejik Bir Bakış	-
2. Kanquy dövləti	-	-	-
3. Kuşan imperiyası	-	-	-
4. Avropa Hun imperiyası	-	-	-
5. Cənub-Qərbi Hun dövləti	-	-	-
6. Ağ Hun (Eftallılar) dövləti	-	-	-
7. Juan-Juan xaqanlığı	-	-	-
8. Hun imperiyası və sonrakı türk dövlətlərində iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Göytürk xaqanlığı	-	-	-

2. Avar xaqanlığı	-	-	-
3. Xəzər xaqanlığı	-	-	-
4. Türkeş xaqanlığı	-	-	-
5. Uyğur xaqanlığı	-	-	-
6. Koco Uyğur dövləti	-	-	-
7. Qırğız xaqanlığı	-	-	-
8. Kimak və Qıpcaq dövlətləri	-	-	-
9. Qədim türk xaqanlıqları dövründə sosial, iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Mərkəzi Asiyada ərəb hakimiyyəti	-	-	-
2. Qarluq yabquluğu	-	-	-
3. Oğuz yabquluğu	-	-	-
4. Qaraxanlı xaqanlığı	-	-	-
5. Sacilər dövləti	-	-	-
6. Volqa Bulqar dövləti	-	-	-
7. Qəznəvilər dövləti	-	-	-
8. Böyük Səlcuqlu dövləti	A	-	-
9. Eldənizlər dövləti	-	-	-
10. Xarəzmşahlar dövləti	-	-	-
11. İlk türk-müsəlman dövlətlərində sosial iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Monqol imperiyası	-	-	-
2. Qızıl Ordu dövləti	-	-	-
3. Cağatay xanlığı	-	-	-
4. Moğolustan (Şərqi Cağatay) Xanlığı	-	-	-
5. Elxanilər (Hülakülər) dövləti	-	-	-
6. Xubilay xanlığı	-	-	-
7. Türk-Monqol dövlətlərində sosial, iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-

1. Hindistan Türk-Məmluk sülalələri	F	-	-
2. Misir Türk-Məmluk dövləti	C	-	-
3. Osmanlı imperiyası	B	-	-
4. Teymurilər dövləti	-	-	-
5. Qaraqoyunlu dövləti	E	-	-
6. Ağqoyunlu dövləti	D	-	-
	6	10	
Toplam: 52	11.5	100	6
%: 100			60

Not: f = konu sayısı

Tablo 4'e bakıldığında, Azərbaycan Cumhuriyeti'de ve digər Türk Devletləri için seçmeli ders olarak hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konular altı ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabının IV. Ciltinde yer alan konularla karşılaştırılmıştır. Tablo 4'ün sol sütununda yer alan konulara bakıldığında; Azərbaycan Cumhuriyeti'de ve digər Türk Devletleri için seçmeli ders kitabı olarak hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi'de genel toplamda 52 konu yer aldığı görülmektedir (f=52, %100). Ayrıca, Tablo 4'ün sağ sütununda 6 Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabının IV. Cilt Konuları yer almakta, genel toplamda konu sayısı 10'dur (f=10, %100). 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' konuları IV. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabı konularıyla karşılaştırmada benzerlik oranının %60 olduğu görülmektedir. 52 konudan oluşan 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders konularının 6'sı (%11.5) IV. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabıyla benzerdir, bu bağlamda 10 konudan oluşan IV. Cilt Ortak Türk Tarihi kitap konularının %60'ı (f=6) teşkil etmektedir. IV. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan 'Türkiye Selçukluları' konusu 8. Sınıf Ortak Türk Tarihi ders kitabında genel konu olarak 'Selçuklular' şeklinde yer almaktadır. Ayrıca, IV. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan 'Delhi Türk Sultanlığı' konusu 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında 'Hindistan Türk-Məmluk sülalələri' (genel konular) şeklinde yer almaktadır. IV. Ciltde yer alan 'Anadolu Beylikleri', 'Safeviler', 'Azərbaycan Türkleri', 'Türk Dünyasına Stratejik bir Bakış' konularıyla 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitap konuları arasında yer almamaktadır. IV. Cilt Ortak Türk Tarihi Kitabında yer alan konular, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konular bəbında karşılaştırmada, konuların benzerlik oranı %60(f=6) iken, fərqlilik oranı %40(f=4) olmaqta və fərqlilik göstərməməkdir.

Tablo 5

5. Alt Amaca Yönelik Bulgular

8. Sınıf Ortak Türk Tarihi Ders Kitap Konuları	Benzerli	V. Cilt Ortak Türk Tarihi Kitap Konuları	Benzerlik

	k (f)		(f)
1. Türk xalqlarının dünya tarixində yeri	A	Yüzyıla Kadar Türklerin Dili	A
2. Türk dilləri	A	Türk Dünyasında Din	A
3. «Türk» adının mənası	-	Türk Mitolojisi	A
4. Türk xalqlarının yayıldığı ərazilər	-	Türk Destanları	A
5. Türk xalqlarının ilk ulu vətəni	-	Türk Sanatı	A
6. Türk xalqlarının köçətmə (miqrasiya) səbəbləri və nəticələri	-	Bilim	A
7. Mərkəzi Asiyanın ən qədim mədəniyyətləri	-	-	-
8. Prototurk tayfaları	-		-
9. Sakların sosial, iqtisadi və mədəni həyatı	A	-	-
1. Asiya Hun imperiyası	-	-	-
2. Kanquy dövləti	-		
3. Kuşan imperiyası	-	-	-
4. Avropa Hun imperiyası		-	-
5. Cənub-Qərbi Hun dövləti	-	-	-
6. Ağ Hun (Eftallılar) dövləti		-	-
7. Juan-Juan xaqanlığı	-	-	-
8. Hun imperiyası və sonrakı türk dövlətlərində iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Göytürk xaqanlığı	-	-	-
2. Avar xaqanlığı	-	-	-
3. Xəzər xaqanlığı	-	-	-
4. Türkeş xaqanlığı	-	-	-
5. Uyğur xaqanlığı	-	-	-
6. Koco Uyğur dövləti		-	-
7. Qırğız xaqanlığı	-	-	-
8. Kimak və Qıpcaq dövlətləri		-	-

9. Qədim türk xaqanlıqları dövründə sosial, iqtisadi və mədəni həyat	A	-	-
1. Mərkəzi Asiyada ərəb hakimiyyəti	-	-	-
2. Qarluq yabquluğu	-	-	-
3. Oğuz yabquluğu	-	-	-
4. Qaraxanlı xaqanlığı	-	-	-
5. Sacilər dövləti	-	-	-
6. Volqa Bulqar dövləti	-	-	-
7. Qəznəvilər dövləti	-	-	-
8. Böyük Səlcuqlu dövləti	-	-	-
9. Eldənizlər dövləti	-	-	-
10. Xarəzmşahlar dövləti	-	-	-
11. İlk türk-müsəlman dövlətlərində sosial iqtisadi və mədəni həyat	A	-	-
1. Monqol imperiyası	-	-	-
2. Qızıl Ordu dövləti	-	-	-
3. Cağatay xanlığı	-	-	-
4. Moğolustan (Şərqi Cağatay) xanlığı	-	-	-
5. Elxanilər (Hülakülər) dövləti	-	-	-
6. Xubilay xanlığı	-	-	-
7. Türk-Monqol dövlətlərində sosial, iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Hindistan Türk-Məmluk sülalələri	-	-	-
2. Misir Türk-Məmluk dövləti	-	-	-
3. Osmanlı imperiyası	-	-	-
4. Teymurilər dövləti	-	-	-
5. Qaraqoyunlu dövləti	-	-	-
6. Ağqoyunlu dövləti	-	-	-
Toplam: 52 %: 100	6 11.5	6 100	6 100

Not: f = konu sayısı

Tablo 5'e bakıldığında, Azərbaycan və digər Türk Devletləri üçün seçməli ders olaraq hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konular altı ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabının IV. Ciltinde yer alan konularla karşılaştırılmıştır. Tablo 5'in sol sütununda yer alan konulara bakıldığında; Azərbaycan Cumhuriyeti və digər Türk Devletləri üçün seçməli ders kitabı olaraq hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi'de genel toplamda 52 konu yer aldığı görülmektedir (f=52, %100). Ayrıca, Tablo 5'in sağ alt sütununda 6 Ciltlik Ortak Türk Tarihi kitabının V. Cilt Konuları yer almakta, genel toplamda konu sayısı 6'dır (f=10, %100). 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders konuları V. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabı konularıyla karşılaştırmada; benzerlik oranının %11.5 olduğu görülmektedir. 52 konudan oluşan 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders konularının 6'sı (%11.5) IV. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabıyla benzerdir, bu bağlamda 10 konudan oluşan V. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitap konularının %100'ü (f=6) teşkil etmektedir. V.Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan Türklerin 'Dil'i, destanları, mitolojisi ves. konuları 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında genel konu olarak her bölümde ayrı şekilde bölümlerin sonunda o bölümlere uygun olarak 'Türklerin Sosyal, İktisadi, Medeni Hayatı' konuları olarak yer almaktadır. V.Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konular, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konular bâbında karşılaştırılmış, konuların benzerlik oranı %100(f=6) iken, farklılık oranı %0 (f=0) olmakta ve farklılık göstermemektedir.

Tablo 6.

6. Alt Amaca Yönelik Bulgular

8. Sınıf Ortak Türk Tarihi Ders Kitap Konuları	Benzerlik (f)	VI.Cilt Ortak Türk Tarihi Kitap Konuları	Benzerlik (f)
1.Türk xalqlarının dünya tarixində yeri		1.İslamiyyət Öncəsi Türk Eserləri	A
2. Türk dilləri	B,C	2.(Kök)Türk Harfli Yazıtlar	B
3. «Türk» adının mənası	-	3.Moğolistan'daki (Kök)Türk Harfli Yazıtlar	C
4. Türk xalqlarının yayıldığı ərazilər	-	4.Çin Halk Cumhuriyeti'ndeki (Kök) Türk Harfli	D
5. Türk xalqlarının ilk ulu vətəni	-	5.Kırgızistan'daki (Kök)Türk Harfli Yazıtlar	F
6. Türk xalqlarının köçmə (miqrasiya)	-	6.Rusya'da Kök Türk Yazıtları	G

səbəbləri və nəticələri			
7. Mərkəzi Asiyanın ən qədim mədəniyyətləri	-	-	-
8. Prototurk tayfaları	-		-
9. Sakların sosial, iqtisadi və mədəni həyatı		-	-
1. Asiya Hun imperiyası	-	-	-
2. Kanquy dövləti	-		
3. Kuşan imperiyası	-	-	-
4. Avropa Hun imperiyası		-	-
5. Cənub-Qərbi Hun dövləti	-	-	-
6. Ağ Hun (Eftallılar) dövləti		-	-
7. Juan-Juan xaqanlığı	-	-	-
8. Hun imperiyası və sonrakı türk dövlətlərində iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Göytürk xaqanlığı	-	-	-
2. Avar xaqanlığı	-	-	-
3. Xəzər xaqanlığı	-	-	-
4. Türkeş xaqanlığı	-	-	-
5. Uyğur xaqanlığı	-	-	-
6. Koco Uyğur dövləti		-	-
7. Qırğız xaqanlığı	-	-	-
8. Kimak və Qıpcaq dövlətləri		-	-
9. Qədim türk xaqanlıqları dövründə sosial, iqtisadi və mədəni həyat	-	-	-
1. Mərkəzi Asiyada ərəb hakimiyyəti	-	-	-
2. Qarluq yabquluğu	A	-	-
3. Oğuz yabquluğu	-	-	-
4. Qaraxanlı xaqanlığı	-	-	-
5. Sacilər dövləti	-	-	-
6. Volqa Bulqar dövləti	-	-	-
7. Qəznəvilər dövləti	-	-	-
8. Böyük Səlcuqlu dövləti	-	-	-
9. Eldənizlər dövləti	-	-	-
10. Xarəzmşahlar dövləti	-	-	-
11. İlk türk-müsəlman			

dövlətlərində sosial iqtisadi və mədəni həyat	D	-	-
1. Monqol imperiyası	-	-	-
2. Qızıl Ordu dövləti	-	-	-
3. Çağatay xanlığı	-	-	-
4. Moğolustan (Şərqi Çağatay) xanlığı	-	-	-
5. Elxanilər (Hülakülər) dövləti	-	-	-
6. Xubilay xanlığı	-	-	-
7. Türk-Monqol dövlətlərində sosial, iqtisadi və mədəni həyat	F,G	-	-
1.Hindistan Türk-Məmluk sülalələri	-	-	-
2. Misir Türk-Məmluk dövləti	-	-	-
3. Osmanlı imperiyası	-	-	-
4. Teymurilər dövləti	-	-	-
5. Qaraqoyunlu dövləti	-	-	-
6. Ağqoyunlu dövləti	-	-	-
Toplam: 52 %: 100	6 11.5	6 100	6 100

Not: f = konu sayısı

Tablo 6'a bakıldığında, Azərbaycan və digər Türk Devletleri için seçmeli ders olarak hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konularda geçen metinlerden taranarak hazırlanarak karşılaştırılmaktadır. Altı ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabının VI. Ciltinde yer alan konular 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında farklı konu başlıklarında yer alan metinlere dağıtıldığı görülmektedir. Tablo 6'nın sol sütununda yer alan konulara bakıldığında; Azərbaycan Cumhuriyeti ve digər Türk Devletleri için seçmeli ders kitabı olarak hazırlanmış, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi'de genel toplamda 52 konu yer aldığı görülmektedir (f=52, %100). Ayrıca, Tablo 6'nın sağ alt sütununda 6 Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabının VI. Cilt konuları yer almakta, genel toplamda konu sayısı 6'dır (f=6, %100). 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders konuları VI. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabı konularıyla karşılaştırılarak; benzerlik oranının %11.5 olduğu görülmektedir. 52 konudan oluşan 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders konularının 6'sı (%11.5) VI. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabıyla benzerdir, bu bağlamda 6 konudan oluşan VI. Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitap konularının %100'ü (f=6) teşkil etmektedir. VI.Cilt 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konular, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konular bânında karşılaştırılarak, konuların benzerlik oranı %100(f=6) iken, farklılık oranı %0 (f=0) olmakta ve farklılık göstermemektedir.

Tablo 7.

7.Alt Amaca Yönelik Bulgular

	N	% f	Benzerlik	Farklılık	Benzerlik	Farklılık
			N	N	%f	% f
VIII. SOTT Genel Konu Sayısı	52	100	44	8	85	15
VI Ciltlik OTT Genel Konu Sayısı	50*	100	40	10	80	20
Konuların fark (fazlalık/azlık) dağılımı	2	-	4	-2	5	-5

f- Kitap Konuları Sayısı, f%- %'lik Sayı * Bölüm sayısı 55 olsa da kaynakça, önsöz ves. değerlendirmeye alınmamıştır.

Tablo 7'e VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konuların (bölümler) genel toplamının sayısı 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' dersinde yer alan genel konuları karşılaştırmıştır. 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' dersinde yer alan konu sayısı 52 (N=52, %f=100) iken, VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konuların genel toplamı 50 (N=50, %f=100) olmuş, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' dersinde yer alan konu sayısından 2 adet fazlalık teşkil etmiştir (N=52-50=2; N=2, 52>50). 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' kitabında toplamda yer alan 52 (N=52) konu sayısından 44'ü (N=44), VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konuların genel toplamıyla 50 (N=50) benzerlik teşkil etmiştir. 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan genel konuların benzerlik sayısı, VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konulardan 4 (N=4) adet fazla olmuştur. Ayrıca, yüzde oranla bakıldığında, 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konu sayılarının %85'i (%f=85), VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konularla benzerlik teşkil ederken, konuların %15'i (%f=15) farklılık göstermiştir; 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' ders kitabında yer alan konuların toplamı VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konuların genel toplamıyla mukayesede anlamlı farklılaşma bulunmamıştır. VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan toplam konu sayısı (N=50), 8. Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' toplam konu sayısı (N=52) ile karşılaştırılmış; VI Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan toplam konu sayısının 40'nın (N=40) benzediği, konu farklılaşma sayısının 10 (N=10) olduğu anlaşılmaktadır. Yüzde oranla bakıldığında VI Ciltlik genel konularının %80'i (%f=80) 8.Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konularla benzerlik teşkil ederken, farklılık oranı 20 (%f=20) olarak bulunmuştur. Ayrıca 8.Sınıf 'Ortak Türk Tarihi' kitabında yer alan konular VI Ciltlik genel konularla karşılaştırılarak, %85

(%f=85) benzerlik %15(%f=15) fərqləşmə olduğu anlaşılmaktadır. Benzerlik ve fərqlilik oranında %5 sapma fərqliliyinin olmasında səbəb konu dağılımının kitaplara görə eynit olmması, bazı konuların birində 1 digərində 2 ayrı konuya bölünərək yer almasından kaynaklı olmuşsa da karşılaştırmanın geçerliliğine ciddi tesiri bulunmamaktadır. 8.Sınıf Ortak Türk Tarihi kitabı genel konuları VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ genel konularına göre %85 benzerlik teşkil edərkən, VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ genel konuları 8.Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabı genel konularına göre %80 benzerlik teşkil etmiştir. Ayrıca, 8.Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabı genel konuları VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ genel konularına göre %15 fərqlilik teşkil edərkən, VI Ciltlik ‘Ortak Türk Tarihi’ genel konuları 8.Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitabı genel konularına göre %20 fərqlilik teşkil etmiş ve anlamlı benzerlik bulunurkən, anlamlı bir fərqləşmə bulunmamıştır.

Sonuç

Bu çalışmada çalışmanın amaç ve alt amaçları doğrultusunda elde edilen bulgulardan aşağıdaki sonuca varılmıştır:

- Birinci alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; I. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %75, fərqləşmə oranı %25 olarak bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

- İkinci alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; II. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders kitabı konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %73, fərqləşmə oranı %27 bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

- Üçüncü alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; III. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders kitabı konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %89, fərqləşmə oranı %11 bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

- Dördüncü alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; IV. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap-ders konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %60, fərqləşmə oranı %40 bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

- Beşinci alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; V. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %100, fərqləşmə oranı %0 bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

- Altıncı alt amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; VI. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ ders konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %100, fərqləşmə oranı %0 bulunmuş: adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

• Yedinci alt amaca ve genel amaca yönelik yapılan karşılaştırmada; VI. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konuları 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konularıyla karşılaştırılmıştır. Benzerlik oranı %85, farklılaşma oranı %15 bulunmuştur. Ayrıca, karşılaştırmalarda bazı konuların 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konularında iki ayrı konuya

bölünmesinden kaynaklı VI. Cilt ‘Ortak Türk Tarihi’ 8. Sınıf ‘Ortak Türk Tarihi’ kitap konularıyla karşılaştırmada, benzerlik oranı %80, farklılık oranı %20 olmuş, adı geçen alt amacın leyhine bir sonuç ortaya çıkmıştır.

Kaynakça

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019a). Ortak Türk Tarihi (I. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019b). Ortak Türk Tarihi (II. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019c). Ortak Türk Tarihi (III. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019d). Ortak Türk Tarihi (IV. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019f). Ortak Türk Tarihi (V. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Gökdağ, B., Gömeç, S., Karatay, O. (Ed.). (2019g). Ortak Türk Tarihi (I. Cilt). Ankara, Yeni Türkiye Yayınları (Y.T. Yayıncılık).

Kıdırəli, D., Babayar, Q. (2019). 8-ci Sınıf Ortaq Türk Tarixi Dərslisi (Layihə). Beynəlxalq Türk Akademiyası.

Karataş, Z. (2015). Sosyal Bilgilerde Nitel Araştırma Yöntemleri. *Manevi Temelli Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi*, 1(1), 62-80.

Kızıl, Ömür (2018b). Türk Dünyası'nda Ortak Türk Tarihinin Öğretimi. Millî Devlet Gazetesi, Sayı:14, ss.14.

Kızıl, Ö. (2014a). Türk Dünyası'nda Müşterek Tarih Öğretimi ve Niteliği. *Türk Yurdu Dergisi*, 326, s.s.57-59.

Mövsümlü, C. ve Kasımova, S. (2016). “Turan Elleri Tarihi”, Eğitimi, Psikolojisi ve Önemi. Uluslararası Türk Kültür Coğrafyasında Sosyal Bilimler Dergisi, 01(02), 33-39.

Özkul, O. (2015). Türk Kimliğini Oluşturan Ortak Kültürel Değerler. Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi, 4 (8), 166-185.

Turgunov, E. (2015). Ortak Türk Tarihi Türk Dünyası'nın Ortak Mirası. *Ahmet Yesevi Üniversitesi Avrasya Araştırmalar Merkezi Haftalık E-Bülten Dergisi*, No 217(17.02.2020-23.02.2020), 1-2. Erişim adresi <https://eurasian-research.org/wp-content/uploads/2020/10/Haftalik-e-bulten-17.02.2020-23.02.2020-No-247.pdf>

Türk Keneşi Resmî Sitesi.(Nisan, 2020). Ortak Türk Tarihi Ders Kitabı.
https://www.turkkon.org/tr/isbirligi-alanlari/egitim_4/ortak-turk-tarihi-ders-kitabi_18 Erişim tarihi: 16/05/2021.

Yeni Türkiye Resmî Sitesi.(2019). Ortak Türk Tarihi: Ciltler.
<https://yeniturkiye.com/ortak-turk-tarihi-ciltler/> Erişim tarihi: 21/05/2021.

Yeni Türkiye Stratejik Araştırma Merkezi (YTSAM) Resmî Sitesi.(2019). Yeni Türkiye 6 Ciltlik 'Ortak Türk Tarihi' Eserini İftiharla Sunar.
<https://yeniturkiye.com/ortak-turk-tarihi/> Erişim Tarihi: 16/05/2021.

Elçin Süleymanov, Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı ,Tarih Eğitimi Bilim Dalı E-posta: suleymanov.elcin@mail.ru Kongre bildirisinden üretilmiştir.

RƏYÇİ: Prof.Dr. Bahri Ata, Türkiyə Respublikası Gazi Universitetinin professoru.